

INFORME JURÍDIC RELATIU A LA NECESSITAT D'ADJUDICAR A L'INSTITUT DE TECNOLOGIA DE LA CONSTRUCCIÓ DE CATALUNYA EL CONTRACTE RELATIU AL SERVEI DE REDACCIÓ DEL BANC DE SERVEIS PROFESSIONALS PER A LA REDACCIÓ DE DIFERENTS TIPOLOGIES DE PROJECTES D'EDIFICACIÓ I D'ESPAI PÚBLIC, MITJANÇANT PROCEDIMENT DE NEGOCIAT SENSE PUBLICITAT.

Antecedents

Mitjançant sol·licitud d'inici d'expedient de data 17 de desembre de 2025, el Departament de Projectes de ciutat conjuntament amb el Departament d'Estratègia i Innovació de BIMSA sol·licita la contractació dels SERVEIS DE REDACCIÓ DEL BANC DE SERVEIS PROFESSIONALS PER A LA REDACCIÓ DE DIFERENTS TIPOLOGIES DE PROJECTES D'EDIFICACIÓ I D'ESPAI PÚBLIC, amb un pressupost base de licitació de 29.998,59 euros (IVA exclòs) i un Valor Estimat de Contracte de 287.986,46 euros (IVA exclòs).

L'activitat del sector en el que actua BIMSA ha anat adquirint amb el pas del temps una perspectiva més àmplia respecte la necessitat de considerar el cicle de vida complet. Aquesta perspectiva abasta la planificació, els encàrrecs professionals, la fase de disseny, la construcció, l'explotació i manteniment, el fi de la vida útil.

El Banc Estructurat d'Elements Constructius (BEDEC) ha anat incorporant dades relacionades amb diverses fases del cicle de vida dels actius que són utilitzades pel conjunt de tècniques TCQ/TCQ_i per a donar servei en cadascuna d'aquestes fases. Però el BEDEC, com a font de informació de referència presenta una llacuna: l'anàlisi de les tasques i l'avaluació del cost dels serveis professionals que són necessaris per a la fase de disseny i la direcció de les obres.

BIMSA es planteja contractar amb l'ITEC l'elaboració d'un Banc Pilot de Serveis Professionals que s'integri en el BEDEC mitjançant un procediment negociat sense publicitat.

BIMSA licita, entre d'altres, redaccions de projectes i direccions d'obres d'edificació i d'espai públic. Per a fer-ho, ha de concretar l'import de licitació d'aquests serveis, i per això és necessari determinar quines tasques, dedicacions, terminis i perfils professionals es requereixen a l'efecte de valorar-les de manera adient i assegurar que són preus de mercat.

Actualment es calculen els imports de licitació aplicant determinades fórmules i percentatges sobre les estimacions de cost d'execució material de les obres sense tenir en compte quins professionals i en quines dedicacions hi haurien de participar en els processos de projecte i obra

Per raons de compatibilitat i coherència amb les bases de dades amb que ja treballa BIMSA, és necessari que aquest Banc de Serveis Professionals es faci en el mateix format que les actuals, això és, en format BEDEC, per tal de que en futures licitacions, si és el cas, tant la part d'obra com la de redacció del projecte i direcció d'obra puguin integrar-se en una única base de dades i pressupost, sense problemes de coherència ni de compatibilitat.

Atès l'exposat, BIMSA necessita la creació d'un Banc de Serveis Professionals (BEDEC SP) per a poder-lo emprar en les valoracions dels serveis de redacció de projectes i direccions d'obres que licita. Aquest banc de Serveis Professionals haurà de determinar, per a cadascuna de les tipologies de projecte que es defineixin, les tasques, dedicacions, terminis i perfils professionals requerits a l'efecte de que BIMSA els valori i pugui concretar, de forma precisa i adient, quin ha de ser l'import de licitació.

La confecció d'un correcte Banc de Serveis Professionals esdevindrà una eina fonamental per a aquesta administració per a l'adequada i justificada concreció del imports de licitació d'aquests serveis.

Els treballs que es proposen contractar suposen el desenvolupament d'unes primeres formulacions de càlcul que permetran analitzar la fiabilitat d'aquest nou sistema de càlcul dels costos dels treballs tècnics a contractar. A partir d'això es proposarà una sistemàtica de desenvolupament d'aquest Banc de serveis Professionals que es pugui generalitzar com a sistema alternatiu de referència en les futures licitacions d'aquests tipus de serveis.

L'ITEC ostenta el dret de propietat en exclusiva de les llicències TCQ2000 i TCQi, així com de la metodologia TCQ i de les bases de dades BEDEC. La metodologia, *know-how* o saber fer, és un secret empresarial segons la llei 1/2019, de secrets empresariales. El secret empresarial és un element de propietat exclusiva.

Fonamentació jurídica

Aquesta necessitat de BIMSA (desenvolupament d'un Banc de serveis Professionals per poder calcular el pressupost de les licitacions de serveis de forma objectiva i amb preus de mercat), s'ha de realitzar de forma exclusiva per part de l'Institut de Tecnologia de la Construcció de Catalunya (en endavant l'ITEC), per la qual cosa, a efectes de contractar els serveis de referència, s'ha d'articular un procediment negociat sense publicitat, de conformitat amb els següents fonaments jurídics.

- ✓ ***Regulació legal del procediment negociat sense publicitat a la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic (en endavant LCSP).***

La LCSP estableix els principis rectors de la contractació pública, articulant l'adjudicació dels contractes públics sota els principis de publicitat, lliure concurrència, igualtat de tracte i no discriminació, entre d'altres. No obstant això, la Llei estableix una excepció als principis de la contractació, el procediment negociat sense publicitat regulat a l'article 168 de la LCSP. Aquest procediment, en tant que suposa una limitació dels principis de la contractació pública, la doctrina ha establert que la seva aplicació té caràcter excepcional i només resulta procedent quan concorren les causes taxades previstes a la Llei.

Als efectes que ara interessa, estableix l'article 168 de la LCSP que:

“Los órganos de contratación podrán adjudicar contratos utilizando el procedimiento negociado sin la previa publicación de un anuncio de licitación únicamente en los siguientes casos:

a) En los contratos de obras, suministros, servicios, concesión de obras y concesión de servicios, en los casos en que:

2.º Cuando las obras, los suministros o los servicios solo puedan ser encomendados a un empresario determinado, por alguna de las siguientes razones: que el contrato tenga por objeto la creación o adquisición de una obra de arte o representación artística única no integrante del Patrimonio Histórico Español; que no exista competencia por razones técnicas; o que proceda la protección de derechos exclusivos, incluidos los derechos de propiedad intelectual e industrial.

La no existencia de competencia por razones técnicas y la protección de derechos exclusivos, incluidos los derechos de propiedad intelectual e industrial solo se aplicarán cuando no exista una alternativa o sustituto razonable y cuando la ausencia de competencia no sea consecuencia de una configuración restrictiva de los requisitos y criterios para adjudicar el contrato.

Aquest procediment que deriva de la normativa europea¹, es configura com una excepció dels principis de publicitat, lliure concurrència i igualtat de tracte i no discriminació, que s'ha d'utilitzar amb caràcter excepcional. Derivat d'aquesta excepcionalitat, cal que l'òrgan de contractació justifiqui i acrediti que és impossible promoure la concurrència perquè objectivament només existeix una empresa que pugui encarregar-se de l'execució del contracte, i no es pot considerar que concorri una raó tècnica determinant de l'exclusivitat quan, a més d'existir alternatives o substituïts raonables en el mercat, l'exclusivitat sigui conseqüència d'una restricció artificial dels paràmetres de la contractació, exigint en els plecs uns requisits tècnics que només pot complir una empresa determinada. Així, en quant a la necessitat de motivació d'aquesta exclusivitat, s'ha pronunciat la **Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea, de 14 de setembre de 2004, a l'assumpte Comissió/Itàlia, C-385/02**, segons la qual:

“el artículo 7, apartado 3, letra b), de la Directiva autoriza el recurso al procedimiento negociado, sin publicación previa de un anuncio de licitación, para las obras cuya ejecución, por razones técnicas, sólo puede encomendarse a un empresario determinado. Las disposiciones del artículo 7, apartado 3, de la Directiva que autorizan excepciones a las normas que pretenden garantizar la efectividad de los derechos reconocidos por el Tratado CE en el sector de los contratos públicos de obras, deben ser objeto de una interpretación estricta, y la carga de la prueba de que existen realmente las circunstancias excepcionales que justifican la excepción incumbe a quien quiera beneficiarse de ellas (véanse, en este sentido, las sentencias de 18 de mayo de 1995, Comisión/Italia, C-57/94, Rec. p. I-1249, apartado 23, y de 28 de marzo de 1996, Comisión/Alemania, C318/94, Rec. p. I-1949, apartado 13). De ello se desprende que las autoridades italianas deben probar que existían razones técnicas que hacían necesaria la adjudicación de los contratos públicos controvertidos al empresario encargado del contrato inicial”.

Així, la doctrina dels tribunals contractuals i la jurisprudència és unànime quan entén que l'aplicació del procediment negociat sense publicitat, en tant que suposa una limitació als principis de publicitat i concurrència, té caràcter excepcional i només resulta procedent quan concorren les causes taxades previstes a la llei, que són d'interpretació estricta i s'han de justificar degudament en l'expedient (resolucions 162/2019, 13/2019 i 32/2018 TCCSP i resolució 33/2018 TACRC).

El citat considerant 50 de la Directiva cita exemples de possibles raons tècniques, com “*la práctica imposibilidad técnica de que otro operador económico alcance los resultados necesarios o la necesidad de utilizar conocimientos técnicos, herramientas o medios específicos que solo estén a disposición de un único operador económico*” o “*los requisitos específicos en materia de interoperabilidad o de seguridad que deban cumplirse a fin de garantizar la idoneidad de las obras, suministros o servicios que vayan a contratarse*”.

En definitiva, la procedència d'utilitzar el procediment negociat sense publicitat per raons d'exclusivitat tècnica respondrà a la necessitat de realitzar una valoració casuística que permeti comprovar que en el cas concret concorren els requisits exigits per la normativa d'aplicació de manera que s'hagi justificat que no hi ha cap altra alternativa, definint-se les raons tècniques que impedeixin que cap

¹ Directiva 2014/24/UE del Parlamento Europeo y del Consejo, de 26 de febrero de 2014, sobre contratación pública i per la qual es deroga la Directiva 2004/18/CE. Considerant 50:

“En razón de sus efectos perjudiciales sobre la competencia, los procedimientos negociados sin publicación previa de un anuncio de licitación deben utilizarse únicamente en circunstancias muy excepcionales. Las excepciones deben limitarse a aquellos casos en que la publicación no sea posible, bien por razones de extrema urgencia provocada por acontecimientos imprevisibles y no imputables al poder adjudicador, bien cuando esté claro desde el principio que la publicación no generaría más competencia o mejores resultados de contratación, por ejemplo porque objetivamente solo haya un operador económico que pueda ejecutar el contrato. Este es el caso de las obras de arte en las que la identidad del artista determina intrínsecamente el valor y el carácter únicos del propio objeto artístico. La exclusividad puede también surgir por otros motivos, pero solo las situaciones de exclusividad objetiva pueden justificar el recurso al procedimiento negociado sin publicación, siempre que la situación de exclusividad no haya sido creada por el propio poder adjudicador con vistas al futuro procedimiento de contratación”.

altre operador econòmic assoleixi els resultats necessaris o que existeixi la necessitat d'utilitzar coneixements tècnics, eines o mitjans específics dels quals tan sols en disposa un únic operador econòmic. En altres paraules, el recurs al procediment negociat sense publicitat només és possible quan d'acord amb l'objecte del contracte el servei que es vol contractar només pot ser ofert per una determinada empresa. En el mateix sentit, quan per obtenir el que es vol no existeix alternativa raonable en el mercat, i la determinació de l'objecte del contracte no es conseqüència d'una voluntària configuració artificial per tal de justificar la impossibilitat de concurrència.

De la mateixa forma s'ha pronunciat la Sala del Contenciós Administratiu, del **Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en la seva Sentència de data 9 de març de 2016**, en la que s'al·ludeix a la idea del caràcter excepcional i taxat del procediment negociat sense publicitat, la qual cosa exigeix que la seva utilització es fonamenti en la concurrència i acreditació, clara i manifesta, de que es dona el supòsit de fet d'exclusivitat o de raons impeditives de la concurrència que duguin a terme l'excepció de licitació oberta o restringida.

Atenent als criteris anteriorment exposats, cal ara examinar si en el present supòsit es pot justificar l'existència de raons tècniques que impedeixen que cap altre operador pugui assolir el resultat esperat o la existència de drets de propietat Intel·lectual que impliquin que únicament hi ha un operador que pot executar els treballs objecte de licitació.

✓ **Respecte de l'exclusivitat de l'ITEC per a la contractació dels treballs d'elaboració del banc de serveis professionals**

Amb caràcter previ a la justificació de l'exclusivitat de la contractació, s'ha de posar de manifest que en data 28 de març de 2014 es va signar un Conveni de col·laboració entre Infraestructures de la Generalitat de Catalunya, SAU, Barcelona d'Infraestructures Municipals, SA, l'Ajuntament de Girona, les Diputacions de Barcelona, Lleida i Girona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona, per a la contractació, creació i desenvolupament de la Fase I del Programa TCQi per a la regulació de l'explotació i manteniment d'aquesta aplicació; acordant-se entre d'altres aspectes:

"Acord Primer. L'objecte del Conveni és l'establiment de la col·laboració entre les parts signants per a la contractació, creació i desenvolupament de la fase I de la nova aplicació informàtica TCQi que permeti la gestió dels paràmetres de temps, cost, qualitat, impacte ambiental i seguretat i salut, i el seu ús per tot tipus de maquinari –fix i mòbil– que disposi del programa adient, així com la regulació de l'explotació i el manteniment d'aquesta aplicació.

La programació informàtica de la nova aplicació es durà a terme amb la metodologia TCQ d'acord amb el programari dels Annexos I i II amb els criteris que acordin les administracions i entitats públiques signants atenent a les seves necessitats, les quals seran tractades en la Comissió Tècnica que es crearà amb dita finalitat.

Acord segon. Les parts encarreguen a Infraestructures Cat la licitació i adjudicació, per compte propi i de la resta de parts signants del Conveni, d'un contracte de servei a favor de l'ITEC per dur a terme la creació i desenvolupament de la nova aplicació TCQi.

(...)

Acord tercer. Les Administracions i Entitats Públiques signants del Conveni tindran totes elles consideració de cotitulars de l'aplicació informàtica TCQi. L'ITEC mantindrà els drets d'autor de la metodologia TCQ i els drets d'explotació de l'aplicació informàtica TCQi amb caràcter exclusiu (Acord setè). També s'assignen a l'ITEC la realització de les funcions de manteniment i evolució (Acord vuitè)."

En aquest sentit, l'ITEC és una Fundació Privada sense ànim de lucre que segons l'article 5 dels seus Estatuts, *"en tant que entitat de suport a la innovació el seu objectiu és la generació i transferència d'informació i coneixement, i la prestació de serveis tecnològics per la millora de la competitivitat dels agents del sector de la construcció, professionals, empreses i entitats"*. Cal assenyalar que l'ITEC té

el dret de propietat en exclusiva de les llicències TCQ2000 i TCQi, així com la metodologia TCQ i de les bases de dades BEDEC.

El BEDEC és un conjunt de bases de dades amb informació de productes de la construcció que li ofereix informació de preus, plecs de condicions i dades ambientals, biblioteca d'objectes BIM, bancs d'entitats, bancs d'empreses, pressupostos tipus i banc de normativa. Conforme el que estableix l'informe emès per ITEC en data 28 de febrer de 2025, que consta a l'expedient de contractació, i l'informe emès pels serveis tècnics de BIMSA en data 17 de desembre de 2025, l'ITEC és propietari de la metodologia de gestió de processos constructius anomenada TCQ. Aquesta metodologia es recolza en dues parts fonamentals, en el software (TCQ/TCQI) i les bases de dades denominades BEDEC.

El BEDEC és propietat de l'ITEC i des de fa més de 35 anys es el banc de dades de referència més extensament utilitzat a Catalunya. L'ITEC té el dret de propietat en exclusiva de les llicències TCQ2000 i TCQi, així com de la metodologia TCQ i de les bases de dades BEDEC. La metodologia, *know-how* o saber fer, és un secret empresarial segons la llei 1/2019, desecrets empresarials, essent aquest un element de propietat exclusiva.

A més al no existir cap altre operador al mercat que pugui oferir aquest servei i assolir els objectius marcats per tot l'exposat fins aquí, la justificació de l'ús d'aquest procediment contractual es pot fonamentar en el que disposa l'article 168,2-a, pel fet de no existir competència per raons tècniques.

Així, per l'exposat en els informes tècnics que consten en l'expedient de contractació només l'ITEC pot obtenir la informació i integrar-la en una base de dades comuna com es el BEDEC, bases de dades que per altra banda ja utilitza BIMSA. Per tant, la titularitat i el coneixement de la metodologia de la base de dades BEDEC per part de l'ITEC justifica que no existeixi competència per raons tècniques per a la creació d'un banc pilot de serveis professionals. A més, la creació d'un banc de dades diferenciat al del BEDEC seria molt més ineficient i no permetria optimitzar les despeses i recursos humans de les bases de dades del BEDEC, ja que la interoperativitat de totes les bases de dades en un mateix sistema ofereix avantatges indiscutibles per BIMSA.

En definitiva, resulta necessari garantir l'estandardització de la informació, evitar la dualitat de sistemes d'informació que siguin incompatibles a l'hora de materialitzar el pressupost d'un projecte executiu de BIMSA. En aquest sentit, resulta interessant la **Resolució núm. 454/2019, de 30 d'abril de 2019, del Tribunal Administratiu Central de Recursos Contractuals**, segons la qual:

“Además, en relación con la utilización de un producto diferente, añade que “no consideramos la valoración de la adquisición de otro producto diferente por los siguientes motivos: El cambio a una nueva herramienta informática supondría un incremento del riesgo de error de medicación. La complejidad de la terapia antineoplásica empleada en los pacientes oncológicos hace que cualquier error pueda tener consecuencias fatales para el paciente. Cambiar de aplicación supondría una pérdida de la estandarización conseguida tras 18 años de experiencia utilizando la aplicación Farmis-Oncofarm®. El cambio de aplicación supondría un incremento en los costes de la implantación ya que deben contemplarse los costes de la parametrización de los más de mil protocolos de quimioterapia, la adaptación al nuevo sistema de elaboración de mezclas y la formación de todo el personal implicado en cada uno de los subprocesos de prescripción, validación, administración y gestión”.

Incide también el órgano de contratación en los inconvenientes de la existencia de dos programas, como la dualidad de soportes para almacenamiento de la información, los costes y dificultades añadidos en la gestión dual, así como el coste del contrato, para lo que acompaña un cuadro justificativo del incremento que supondría la existencia de dos soluciones, aunque se integre la segunda con la primera.

Por todo ello, atendido que es el órgano de contratación quien define el objeto de contrato, y quien goza de plena discrecionalidad en su cometido, y atendido, asimismo, que las explicaciones ofrecidas están plenamente justificadas en orden al recurso al procedimiento negociado sin publicidad, tanto en relación con la optimización de gastos y recursos humanos, como en la adecuada gestión y dispensa del tratamiento requerido por los ciudadanos, empleando una única solución que enerve eventuales errores en la medicación, así como –y esto es lo más relevante para acordar la desestimación– que el objeto del contrato se refiere a unos módulos de ampliación de un programa informático que solo pueden ser desarrollados por quien es titular del programa o está autorizado por el mismo para ello se impone necesariamente la desestimación del recurso”.

Per últim, conforme s'esmenta en informe tècnic de justificació de l'exclusivitat, el pressupost del servei previst per a executar l'objecte de contracte està dins dels imports que s'utilitzen habitualment per calcular els honoraris dels serveis que licita BIMSA, essent, per tant, preus de mercat.

De tot allò exposat en el present informe, atenent als convenis esmentats, als contractes ja adjudicats a favor de l'ITEC per tal de desenvolupar els convenis i, per tant, de l'activitat que ja està desenvolupant l'ITEC, resulta adequat a dret l'adjudicació del contracte objecte del present informe mitjançant procediment negociat sense publicitat. Així BIMSA, en tant que usuària de la metodologia TCQ i del Banc de preus BEDEC, si vol licitar nous contractes de serveis complementaris del Banc de preus BEDEC i el contingut d'aquests serveis complementaris s'hagi d'integrar en els sistemes TCQ i TCQi, ha d'utilitzar el procediment negociat sense publicitat i adjudicar el contracte a l'ITEC, en tant que entitat propietària en exclusiva de les llicències TCQ2000 i TCQi, així com de la metodologia TCQ i de les bases de dades BEDEC.

En conclusió, ens troben davant d'un contracte complementari del Banc de preus BEDEC i de la tecnologia TCQ, que fa necessari que s'executi per l'ITEC, no existint altres operadors que puguin competir per l'execució del banc de preus de professionals, i per tant, és adequat que sigui adjudicat mitjançant procediment negociat sense publicitat, l'adjudicació del contracte de Servei a favor del ITEC es justifica tant per raons subjectives, la seva naturalesa de fundació sense ànim de lucre, com pels seus coneixements tècnics i drets d'exclusivitat, de conformitat amb l'article 168 de la LCSP.

Per tot l'esmentat, qui subscriu,

INFORMA favorablement l'aplicació del procediment negociat sense publicitat per a la contractació dels SERVEI DE REDACCIÓ DEL BANC DE SERVEIS PROFESSIONALS PER A LA REDACCIÓ DE DIFERENTS TIPOLOGIES DE PROJECTES D'EDIFICACIÓ I D'ESPAI PÚBLIC, a favor de l'Institut de Tecnologia de la Construcció de Catalunya, així com el contingut i prescripcions del Plec de Clàusules Administratives Particulars que regeix la licitació, atès que els mateixos estan conformes amb la legislació de contractes.

Silvia Gasch Cabot
Cap de Contractació

Eva López Cabañas
Directora Jurídica i de Contractació

Barcelona, a data de la signatura electrònica.